

ческа мисия на отделните народи: тяхната „особеност“ не означава обособяване“. Призиването на Русия, сключва Аксаков току-що приземените мисли, е да примори едностранността на Изтока и Запада, да претвори духовните богатства на едина и другия във едно *велико цяло*. За да подчертае идеята на синтеза, по-пълно и дълбоко разчитане на която ние намираме у Достоевски и Вл. Соловьева, Аксаков настоятелно е сочил, че би било съвършено погрешно да се мисли, че противопоставянето на Запад и Русия означава борба или вражда.

Ние се спрехме върху гореприведените мисли на Ив. С. Аксакова, понеже неговите възгледи, като славянофил, у нас малко са познати, или пък във някои сръди те криво се тълкуват. За Аксакова у нас е писачо току речи с оглед на неговите заслуги към българския народ, а мирогледът му като славянофил е слабо засѣганъ.

Важен момент в историята на славянофилските идеи заема появяването на поменатата вече по-горе книга на Н. Я. Данилевски „Россия и Европа“, преди няколко години (1920 г.) преведена и на нѣмски. Тая книга, която носи подзаглавие „Взгледъ на културния и политическия отношения Славянскаго мѣра къ Германско-романскому“ се цени и днесъ отъ мнозина не само като дълбокъ анализъ на основната тема, но и като цѣла философия на историята — като оригинално и смѣло проведено учение за тъй наречените културно-исторически типове. Известно е, че въ философията на историята господствуваше до скоро, па и до днесъ се държи възгледътъ, споредъ който историята на човѣшкия прогресъ се представлява въ вѣл на непрекъснато движение напредъ, същността на което състои въ това, че началата, изработени отъ културата на предшествувалите по време народи, се предаватъ за по-нататъшно развитие на народите, които наново излизатъ на историческото поприще. Като доказва изкуственността на такава групировка на историческите факти, групировка естествена отъ гледище на нѣмската идеалистична философия, но досущъ неотговаряща на действителното течение на историческия животъ, рускиятъ мислителъ създава своя теория, която е известна подъ названието *теория на културно-историческите типове*. Взаимодействието на две народни култури, последовно или едновременно изтъкващи въ историята, Данилевски не отхвърля. Напротивъ, той му отдава широко оплодотворително значение. Той направо твърди, че всичко, което е възтъ отъ сферата на народността, т. е. изводитъ и методите на положителни науки, техническите придобивки, усъвършенствуванията на изкуствата, промишлеността и